

Statenmededeling

Onderwerp

Voortgang impuls klassieke en hedendaagse symfonische muziekvoorziening

Datum

31 oktober 2017

Documentnummer

GS: 4261239

PS; 4270628

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

Voortgang impuls klassieke en hedendaagse symfonische muziekvoorziening

Aanleiding

Op 3 februari 2017 is de [Begrotingswijziging 101/16 A](#) door PS vastgesteld. Hierbij is € 8 mln voor de periode 2017-2020 begroot voor de symfonische muziekvoorziening. Voor het jaar 2017 hebben wij volledige uitvoering van onze beleidsdoelen ten aanzien van symfonische muziekvoorziening belegd bij de philharmonie zuidnederland.

Over de gehele breedte van de symfonische muziekvoorziening zien we echter al enige tijd een beweging waarin gezocht wordt naar manieren om de canonieke werkwijze en afspraken van de symfonische wereld te doorbreken en te experimenteren met een andere aanpak en inhoud om een diverser publiek te bereiken. We zien vernieuwende initiatieven om mensen op een andere manier met klassieke muziek in aanraking te laten komen, jonge makers die zich niet direct aan het format van een orkest willen verbinden en opleidingen die verder kijken dan de bekende kaders. Landelijk gezien wordt al enkele jaren gewezen op de noodzakelijke vernieuwing van de symfonische muziekpraktijk om relevant te blijven en een nieuw en diverser publiek te kunnen bedienen.¹ Ook zijn er

¹ Zie bijvoorbeeld het boek *Represent! Rethinking Live Classical Music* (2012) van Johan Idema, waarin hij o.a. aangeeft dat, "meer vernieuwing een harde noodzaak is om het slinkende draagvlak voor klassieke muziek en de teruglopende bezoekersaantallen te kenteren" en dat "de ware uitdaging bij het vernieuwen van de klassieke concertpraktijk blijkt de stap van project - een keertje een andere concertformule uitproberen - naar een langetermijnstrategie. De beste voorbeelden zijn van makers en instellingen die vernieuwing in het hart van hun missie hebben geplaatst." (bron: <http://www.mmnieuws.nl/article/een-nieuwe-kijk-op-de-klassieke-concertpraktijk-vernieuwing-als-cruciaal-basingredient/>)

recente landelijke voorbeelden van kansrijke out-of-the-box initiatieven.² Een provinciale impuls kan een bijdrage leveren om deze ontwikkelingen ook in Brabant verder op gang te brengen.

Datum

31 oktober 2017

Documentnummer

GS: 4261239

PS: 4270628

Daarom heeft GS op 11 juli 2017 besloten om op een andere wijze uitvoering te geven aan de vastgestelde doelen. Voor 2018 en 2019 stellen we jaarlijks maximaal € 1,5 mln beschikbaar voor philharmonie zuidnederland. Daarnaast gaan wij in 2018 en 2019 jaarlijks maximaal € 0,5 mln inzetten om de klassieke en hedendaagse symfonische muziekvoorziening te verbreden en te versterken met een impuls voor verbinding, vernieuwing en talentontwikkeling.

Met verschillende actoren uit het veld (zie bijlage 1) hebben we verkend hoe wij deze impuls in Brabant optimaal kunnen inzetten, welke kansen er voor deze voorziening liggen in het cultuursysteem van Brabant en hoe wij een rol kunnen spelen om de bovengenoemde beweging te stimuleren en te versterken. De beleidskaders van de [Cultuuragenda van Brabant](#), het [Uitvoeringsprogramma Cultuur 2016-2020](#) en de vastgestelde beleidsdoelstellingen in de [Begrotingswijziging 101/16 A](#) waren uitgangspunten bij deze gesprekken. In deze Statenmededeling delen wij graag de eerste uitkomsten van deze gesprekken en informeren wij u over het verdere proces.

Bevoegdheid

PS hebben begrotingswijziging vastgesteld voor € 8 mln voor periode 2017-2020. Bevoegdheid tot besluit over uitvoering en subsidieverlening ligt bij GS.

Kernboodschap

1. *Binnen de klassieke muziek liggen er kansen voor verlevendiging en vernieuwing, waarmee een nieuw en diverser publiek bereikt kan worden.*
 - 1.1 De partijen die wij hebben gesproken onderschrijven het beeld van de kansen en ontwikkelingen die in de inleiding zijn beschreven. Podia, festivals, makers, gezelschappen en amateurverenigingen gaven in de gesprekken aan dat (ook internationaal gezien) binnen de klassieke muziek veel effort wordt gestoken in het bereiken van groter en nieuw publiek. Zij geven ook aan dat dit soms op gespannen voet staat met de inhoud. Door specifieke, vaststaande werkwijzen en het stevast traditionele aanbod, is vernieuwing lastig en vindt het standaard klassieke repertoire steeds minder aansluiting bij deze tijd (en trekt het in toenemende mate alleen een specifiek publiek).
 - 1.2 In de huidige situatie zet het provinciaal beleid vooral in op kwalitatieve uitvoeringen van het klassieke orkestrepertoire. Dit bedient met name de meer traditionele tak van de symfonische muziekvoorziening.
 - 1.3 Er liggen kansen om een nieuw, jong(er) en ander publiek te bereiken maar dat lukt niet met onveranderd aanbod. Voor de gewenste verlevendiging en innovatie van de sector moet een beweging gemaakt worden die zich niet alleen concentreert op publiek, maar ook op het

² Bijvoorbeeld collectief Pynarelllo, <https://www.volkskrant.nl/muziek/orkest-dat-uit-het-hoofd-speelt-dit-is-waarom-het-werkt~a4507660/>

aanbod, de uitvoeringspraktijk en de maker. Een impuls is kansrijk wanneer deze zich concentreert op het ontwikkelen van nieuwe relaties tussen muziek, makers, podia en publiek, waarbij geen van deze aspecten als een vaststaand gegeven wordt beschouwd.

Datum

31 oktober 2017

Documentnummer

GS: 4261239

PS; 4270628

2. *In Brabant zijn er kansen voor initiatieven die inzetten op een andere bredere rol van klassieke muziek in de samenleving.*
 - 2.1. Het Fontys conservatorium heeft recent een koerswijziging ingezet om talenten op te leiden voor een ander soort, toekomstbestendiger kunstenaarschap, waarbij niet meer alleen de focus ligt op het ontwikkelen van subliem vakmanschap maar ook oog is voor de ontwikkelingen in de samenleving en mogelijkheden die dit biedt. Het conservatorium anticipeert daarmee op een andere rol van muziek in onze maatschappij die zijn weerslag heeft op alle aspecten van muzikale overdracht. Dit impliceert vanzelfsprekend een ander soort kunstenaarschap.
 - 2.2. In Brabant is ruimte voor initiatieven die bijdragen aan een nieuwe uitvoeringspraktijk. Bij diverse bestaande en nieuwe podia wordt makers de ruimte geboden voor experiment binnen de driehoek productie, publiek en podium.
 - 2.3. Met de profilering van Noord-Brabant als makersprovincie en BrabantStad als culturele proeftuin, hebben we de juiste context om nieuwe initiatieven te stimuleren waarbij de samenhang tussen aanbod, maker en publiek zich verder kan ontwikkelen. Hiermee kunnen we ons profiel als innovatieve regio verder versterken.

Consequenties

Op basis van onze inventarisatieronde zien wij diverse kansen en mogelijkheden om een impuls te geven aan de klassieke en hedendaagse symfonische muziekvoorziening binnen het cultuursysteem van Brabant. De uitkomsten uit de inventarisatieronde hebben wij ook besproken met de woordvoerders cultuur. De komende tijd gebruiken we om verder te inventariseren op welke wijze en met welke instrumenten we dit het beste kunnen doen. Daarbij onderzoeken we graag de mogelijkheden die verder reiken dan een standaard subsidieregeling, aangezien uit de gesprekken duidelijk naar voren kwam dat vernieuwing gewenst is.

Eerste denkrichtingen die wij hierbij hebben betreffen:

- Betere aansluiting van het muziekvakonderwijs op de beroepspraktijk met een focus op flexibele presentatievormen en kleine ensembles waarbij contact met het publiek verstevigd wordt. Conservatorium en bestaande professionele ensembles, gecombineerd met podia zouden hier bijvoorbeeld partners kunnen zijn.
- In één of enkele steden een stadscomponist benoemen - of een provinciale componist benoemen - die concreet als maker aan de slag gaat om nieuw publiek te vinden en zich te verbinden met de inwoners, culturele en maatschappelijke organisaties en de actualiteit.

- Eén of enkele intendanten/kwartiermakers danwel een of enkele bestaande instellingen (festivals, podia, gezelschappen) die de opdracht krijgen concreet aan de slag te gaan met meer verbinding, vernieuwing, diversiteit en nieuw publiek.
- Aansluiting bij nieuwe makershuizen in Brabant waar makers aan de slag kunnen. Hierbij in plaats van enkel participeren in programmering, hen mogelijkheden geven voor inhoudelijke (door)ontwikkeling van programma met oog op nieuw publiek.
- een combinatie van bovenstaande onderdelen.

Datum

31 oktober 2017

Documentnummer

GS: 4261239

PS; 4270628

Onze eerste denkrichtingen behelzen allemaal het stimuleren van beweging door ruimte te laten voor experiment, inviterend beleid en denken vanuit functies in plaats van instituties. Daarbij moeten we beseffen dat andere wegen nodig zijn om tot een impuls te komen. Dit is in lijn met de met de experimenteerruimte die wij in het Bestuursakkoord voorstaan.

Europese en internationale zaken

n.v.t.

Communicatie

Omdat dit een proces is dat nog nader uitgewerkt moet worden tot een voorstel, is op korte termijn geen actieve communicatie voorzien. Wanneer de uitwerking gereed is, informeren wij de pers hierover met een persbericht.

Vervolg

De komende periode gebruiken wij om de mogelijkheden verder te onderzoeken en tot een uitwerking te komen over de wijze waarop we deze impuls vorm gaan geven. Rond de jaarwisseling informeren wij u hierover met een Statenmededeling. Gedurende deze periode blijven wij uiteraard in gesprek met het veld.

Bijlagen

1. Overzicht gesprekspartners

Gedeputeerde Staten van Noord Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

ir. A.M. Burger

Opdrachtgever: de heer A. Doedens, (073) 681 21 90, adoedens@brabant.nl,
cluster Cultuur en Samenleving van eenheid Directeur Strategie en Beleid.

Opdrachtnemer: mevrouw I.J.P.A. Verdonschot, (073) 680 84 06,
iverdonschot@brabant.nl, afdeling Samenleving en Cultuur van cluster Cultuur en
Samenleving.

Datum

31 oktober 2017

Documentnummer

GS: 4261239

PS; 4270628